

Acta Juris Stetinensis

2021, nr 3 (vol. 35), 247–254
ISSN (print): 2083-4373 ISSN (online): 2545-3181
DOI: 10.18276/ais.2021.35-18

Paweł Nowotko

mgr

Uniwersytet Szczeciński

e-mail: pawel.nowotko@usz.edu.pl

ORCID: 0000-0001-9860-9129

Ogólnopolska konferencja naukowa „Problemy teorii i praktyki tworzenia prawa w Polsce. Konferencja poświęcona pamięci Doktora Macieja Kłodawskiego”

Szczecin, 14 maja 2021 roku

14 maja 2021 roku na Wydziale Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego odbyła się ogólnopolska konferencja naukowa „Problemy teorii i praktyki tworzenia prawa w Polsce. Konferencja poświęcona pamięci Doktora Macieja Kłodawskiego”. Organizatorami wydarzenia byli Wydział Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego i Polskie Towarzystwo Legislacyjne. Konferencja została poświęcona pamięci dra Macieja Kłodawskiego, który był absolwentem Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, a następnie od 2018 roku jego pracownikiem zatrudnionym na stanowisku adiunkta. Był cenionym w środowisku naukowym teoretykiem prawa, praktykiem, specjalistą z zakresu legislacji, a przede wszystkim naszym Kolegą i Przyjacielem, który niespodziewanie odszedł od nas na zawsze w listopadzie 2020 roku. Refleksja nad problematyką tworzenia prawa miała

dla dra Macieja Kłodawskiego szczególnie istotne znaczenie, dlatego organizatorzy postanowili w ten sposób uczcić jego pamięć.

Konferencja ze względów epidemicznych odbyła się w formule zdalnej, a jej obrady były transmitowane na specjalnie przygotowanej do tego platformie internetowej. Przedsięwzięcie to składało się z dwóch części, czterech paneli eksperckich i panelu młodych. Do udziału w panelu młodych zostali zaproszeni młodzi naukowcy – studenci i doktoranci.

W trakcie czterech paneli eksperckich zostały wygłoszone 24 referaty przez reprezentantów 10 ośrodków akademickich, a także przedstawicieli Polskiego Towarzystwa Legislacji i Biura Legislacyjnego Sejmu RP. Obrady panelu młodych odbywały się równoległe do obrad paneli eksperckich konferencji i wzięło w nich udział 9 prelegentów reprezentujących 7 ośrodków naukowych.

Konferencja rozpoczęła się o godzinie 9:00. W imieniu organizatorów głos zabrała dr Beata Kanarek, prodziekan ds. Kształcenia Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, a następnie oddała głos dr hab. Ewelinie Cała-Wacinkiewicz prof. US, dziekan Wydziału Prawa i Administracji Uniwersytetu Szczecińskiego, która oficjalnie otworzyła obrady konferencji. W swoim wystąpieniu przedstawiła sylwetkę dra Macieja Kłodawskiego jako oddanego naukowca, który ciągle stawiał sobie nowe wyzwania i sumiennie je realizował. Następnie głos zabrała Ewa Polkowska, prezes Zarządu Polskiego Stowarzyszenia Legislacji. Swoje wystąpienie poświęciła wspomnieniu osoby dra Macieja Kłodawskiego, którego przedstawiła jako osobę szczególnie zainteresowaną legislacją, ciekawą nowych wiadomości, a także czerpiącą radość z możliwości rozwiązywania kolejnych problemów naukowych. Był on osobą życzliwą oraz zawsze chętną do współpracy z innymi osobami. Na koniec wystąpienia Ewa Polkowska życzyła prelegentom i innym uczestnikom konferencji udanych obrad.

Po oficjalnym rozpoczęciu wydarzenia głos oddano moderatorowi pierwszego panelu konferencji dr. hab. Andrzejowi Bisztydze prof. UZ (Uniwersytet Zielonogórski), który podziękował on za możliwość wzięcia udziału w konferencji jako moderator jednego z paneli. Profesor zwrócił również uwagę na to, że tematyka legislacji jest bardzo ważnym i trudnym zagadnieniem teoretycznym, a w ostatnim czasie zdaje się być ona jeszcze trudniejsza.

Następnie głos oddał pierwszemu prelegentowi. Panel ten rozpoczął się od wystąpienia dra hab. Maurycego Zajęckiego prof. USWPS (Uniwersytet SWPS w Poznaniu) *Uwagi do Macieja Kłodawskiego teorii redundancji systemowej tekstu prawnego*. W swoim referacie podzielił się on refleksjami na temat widocznego w teorii Macieja Kłodawskiego zagadnienia redundancji systemowej tekstu prawnego, uzupełniając rzeczoną teorię o kategorię zbędności tekstu prawnego.

Następnie głos został oddany prof. dr. hab. Zygmuntowi Toborowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach) oraz dr. Mateuszowi Zeifertowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach), którzy wspólnie zaprezentowali referat *Korpusy językowe jako narzędzie tworzenia prawa*. Prelegenci w swoim referacie szczególną rolę przyznali postulatowi zrozumiałości i komunikatywności tekstów prawnych. Rzeczony postulat prelegenci rozważyli przez pryzmat wykorzystania narzędzia lingwistycznego w postaci korpusów językowych. Takie narzędzie jest zdaniem autorów szczególnie przydatne zarówno w procesie wykładni prawa, jak i w procesie tworzenia prawa.

Kolejny referat *O problemie tzw. doprecyzowującej zmiany prawa* przedstawił dr Sławomir Peszkowski (Polskie Towarzystwo Legislacji). Swoje wystąpienie poświęcił problemowi polegającemu na nowelizacji przepisu prawnego w taki sposób, że nie zmieniając jego treści w warstwie normatywnej, zmienia się jego brzmienie, a więc usunięta zostaje wadliwość redakcyjna, której nieusunięcie mogłoby doprowadzić w procesie wykładni do uzyskania rezultatów niewłaściwych z punktu widzenia celu wprowadzenia danej regulacji.

Jako następny głos zabrał dr Marek Suska (Uniwersytet Śląski w Katowicach), przedstawiając refleksje *O dyrektywie neutralności narracyjnej prawa*. W swoim referacie sformułował dyrektywę neutralności narracyjnej prawa, jako kryterium oceny prawa, zakładając, że jest ono dysponowane utrwałać w dyskursie prawnym pewne konstrukcje językowe i wymuszać posługiwanie się nimi w debacie publicznej. Ponadto odniósł się również do źródeł takiej dyrektywy oraz jej charakteru, a także zwrócił uwagę na granice jej zastosowania.

Z kolei dr hab. Małgorzata Skórzewska-Amberg prof. ALK (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie) w swoim referacie *Legislacja a wyzwania nowych technologii* przedstawiła postulat interdyscyplinarnego podejścia do legislacji. Prelegentka zwróciła uwagę na to, że gwałtowny rozwój technologii teleinformatycznych oraz rozwiązań wykorzystujących sztuczną inteligencję powoduje konieczność zmiany podejścia do tworzenia prawa. Stwierdziła, że technologia rozwija się szybciej niż postępują zmiany legislacyjne, wobec czego nie nadążają one dostosować się do rzeczywistości zmienionej rozwojem technologicznym

Moderator panelu następnie oddał głos kolejnemu prelegentowi dr. Pawłowi Skuczyńskiemu (Uniwersytet Warszawski), którego wystąpienie zatytułowane było *Słuchać, aby nie usłyszeć. Konsultacje i opiniowanie projektów ustaw w świetle badania empirycznego*. Zaprezentował on wybrane wyniki badań ilościowych i jakościowych dotyczących udziału kilkunastu samorządów zawodowych w tworzeniu prawa w Polsce w latach 1997–2015. Na ich podstawie autor przedstawił wnioski dotyczące zagadnienia konsultowania i opiniowania projektów aktów normatywnych, szczególnie w aspekcie proceduralnym. Zaprezentowane wnioski zostały rozważone przez pryzmat założeń instrumentalnego modelu tworzenia

prawa i refleksyjnego modelu prawa na zasadzie doboru modeli względem siebie alternatywnych.

Pierwszy panel konferencji zwieńczyło wystąpienie mgra Bartosza Wilka (Uniwersytet Warszawski) *Instytucja inicjatywy lokalnej jako przykład „spirali formalizmu”*. *Rozważania na tle zjawiska inflacji prawa administracyjnego*. Autor przedstawił swoje refleksje na temat instytucji inicjatywy lokalnej, zakładającej możliwość udziału obywateli w projektowaniu treści zadań publicznych i partycypowania w bezpośrednim wykonywaniu usług. Zwrócił uwagę na zaistniały w kontekście tej regulacji problem tzw. spirali formalizmu, również wskazał zakładane przez niego źródła tego problemu i możliwe sposoby jego rozwiązania.

Po zakończeniu wystąpień prelegentów moderator zaprosił do wzięcia udziału w dyskusji. Mimo że wydarzenie odbywało się zdalnie, to każda z osób w nim uczestnicząca, w tym bierni uczestnicy konferencji, mogła zabrać głos, wyrażając swoją opinie lub zadając pytanie. W dyskusji wzięło udział wiele osób i była ona bardzo ożywiona. Po zakończeniu dyskusji na temat zaprezentowanych w tej części konferencji referatów dr Beata Kanarek w imieniu organizatorów podziękowała prelegentom za wygłoszone referaty, a dr. hab. Andrzejowi Bisztydzie prof. UZ za moderowanie tego panelu konferencji.

Następnie po krótkiej przerwie głos został oddany moderatorowi drugiego panelu konferencji prof. dr. hab. Zygmuntowi Toborowi (Uniwersytet Śląski w Katowicach). Moderator przywitał zgromadzone osoby i oddał głos dr hab. Joannie Rak prof. UAM (Uniwersytet im. Adama Mickiewicza w Poznaniu), która przedstawiła opracowanie *Ile wolności dać, a ile zabrać wrogom demokracji? Wyzwania dla kształtowania nowej demokracji opancerzonej w Polsce*. W swoim referacie zaprezentowała teoretyczną koncepcję kategorii *nowej demokracji opancerzonej*. Idea ta według autorki wyjaśnia, dlaczego dotychczasowy ustrój Polski stał się podatny na zagrożenia destrukcyjne demokrację i dlaczego obowiązujące mechanizmy ochronne zawiodły. Profesorka wskazała na dwie koncepcje wyjaśnienia niepowodzenia tych mechanizmów, rozważając przy tym powód polegający na przestarzałości tych mechanizmów oraz drugi powód polegający na niewłaściwym ich użyciu lub zaniechaniu zastosowania ze względu na społeczną zgodę do działań prowadzących w rezultacie do zdewastowania demokracji.

Następnie prof. dr. hab. Zygmunt Tobor oddał głos dr. Maciejowi Berekowi (Uniwersytet Warszawski), który w swoim wystąpieniu poruszył temat *Ewolucji rządowej procedury prawodawczej w latach 2015–2020*. Prelegent zaprezentował swoje rozważania odnoszące się do zmian w procedurze legislacyjnej, odwołując się do efektywności tych zmian i ich wpływu na sposób korzystania przez Radę Ministrów z przyznanej jej inicjatywy ustawodawczej.

Jako kolejny wystąpił dr Piotr Kędziora (Dyrektor Biura Legislacyjnego Sejmu RP), który przedstawił zagadnie *zdalnego trybu pracy Sejmu i jego organów w czasie stanu epidemii*. W swoim referacie zaprezentował zagadnienie zmiany organizacji prac Sejmu w związku z wystąpieniem epidemii wirusa SARS-CoV-2. W związku z tym znowelizowano regulamin Sejmu, m.in. wprowadzając możliwość przeprowadzania posiedzeń Sejmu i jego organów z wykorzystaniem środków komunikacji elektronicznej.

Następnie moderator oddał głos dr. Piotrowi Chybalskiemu (Uniwersytet im. Kardynała Stefana Wyszyńskiego w Warszawie), który wygłosił referat *Prawne ramy organizacji posiedzeń Sejmu w czasie pandemii*. Autor w swoim opracowaniu poruszył kwestię zorganizowania procesu legislacyjnego w Sejmie, odnosząc się do wprowadzonych w trakcie epidemii zmian normatywnych i kontekstu obserwacji praktyki zastosowania uzyskanych przez te zmiany narzędzi. Swoje refleksje na temat praktyki sejmowej w zakresie tworzenia ustaw prelegent oparł na swoim doświadczeniu wspartym zaprezentowanymi danymi statystycznymi.

Jako kolejny referat *Pięć lat przepisów epizodycznych w polskim systemie prawa. Polska legislacja wobec równoległych porządków prawnych* wygłosił mgr Michał Gajewski (Uniwersytet Warszawski). Zaprezentowane opracowanie dotyczyło praktyki stosowania przepisów epizodycznych w polskim systemie prawnym. Autor zwrócił uwagę na coraz częstsze wykorzystanie narzędzia w postaci tzw. specustaw na przestrzeni ostatnich 15 lat. Wskazał on ponadto na to, że w czasie trwającego stanu epidemii przepisy epizodyczne dodatkowo zyskały na popularności.

Ostatni referat tego panelu zatytułowany *Redakcyjna dyrektywa niepowtarzania przepisów – zagadnienia teoretyczne i praktyczne na przykładzie art. 5 k.c. i art. 8 k.p.* wygłosiła mgr Angelika Koman (Uniwersytet im. Marii Skłodowskiej-Curie w Lublinie). Prelegentka wskazała na przyjęty w polskim systemie prawnym zakaz powtarzania przepisów zawartych już w innych ustawach. Zwróciła uwagę na zasadność tego zakazu dla realizowania postulatów spójności i przejrzystości systemu prawnego, a także na to, że w kontekście tych założeń analiza niektórych przepisów prawnych prowadzi do wniosku, że zakaz ten nie ma charakteru absolutnego.

Po zakończeniu wystąpienia moderator oddał głos osobom zainteresowanym wzięciem udziału w dyskusji. Po jej zakończeniu dr Beata Kanarek podziękowała za wszystkie wygłoszone referaty oraz głosy w dyskusji, a także wyraziła wdzięczność prof. dr. hab. Zbigniewowi Toborowi za moderowanie panelu. Poinformowała uczestników, że w programie konferencji została w tym momencie przewidziana przerwa w obradach i zaprosiła do udziału w dalszej części wydarzenia.

Po przerwie, o godzinie 14:30, zostały wznowione obrady konferencji. Po przywitaniu przez organizatorów osób oglądających transmisję głos został oddany moderatorowi trzeciego panelu tematycznego konferencji dr. hab. Maciejowi Jończy

prof. KUL (Katolicki Uniwersytet Lubelski im. Jana Pawła II). Pierwszy referat w ramach tego panelu *Historia i współczesność obstrukcji parlamentarnej* zaprezentował dr hab. Michał Bartoszewicz (Uniwersytet im. Jana Długosza w Częstochowie). Przedstawił refleksje na temat źródła obstrukcji parlamentarnej w odniesieniu do współczesnych przejawów tego zjawiska.

Następnie głos zabrał dr hab. Tomasz Czapiewski (Uniwersytet Szczeciński), prezentując swoje rozważania *Brak możliwości głosowania w wyborach. Uwagi na temat prac legislacyjnych przy tzw. wyborach majowych*. W swoim referacie poddał analizie zagadnienia legislacyjne związane z wyborami Prezydenta RP zarządzonymi pierwotnie na 10 maja 2020 roku. Wskazał on, że w wyniku działań legislacyjnych Państwowej Komisji Wyborczej odebrano narzędzia, aby przeprowadzić wybory, wyłączono obowiązywanie przepisów Kodeksu wyborczego m.in. w zakresie ustalania przez Państwową Komisję Wyborczą wzoru karty do głosowania i zarządzenia przez nią druku tych kart. Państwowa Komisja Wyborcza nie miała narzędzi, aby przeprowadzić proces wyborczy, szczególnie samo głosowanie, co było zdarzeniem niemającym precedensu we współczesnej historii Polski.

Trzeci prelegent prof. dr hab. Andrzej Bałaban (Uniwersytet Szczeciński) przedstawił refleksje *Co zmienić w rozdziale III Konstytucji RP?* Profesor w swoim wystąpieniu zwrócił uwagę na szczególną doniosłość normatywną treści przepisów rozdziału III obowiązującej w Polsce konstytucji i na wynikającą z tego potrzebę dostatecznej precyzji tych przepisów. Przedstawił także swoją refleksję na temat scharakteryzowanych w tym rozdziale źródeł prawa, zwracając uwagę na zagadnienie źródeł prawa międzynarodowego, których katalog, zdaniem prelegenta, powinien zostać rozwinięty.

Następnie głos zabrał dr Ben Sassi (Akademia Leona Koźmińskiego w Warszawie) wygłaszając referat *Problem skuteczności zwyczaju międzynarodowego w polskiej praktyce tworzenia prawa*. Autor zwrócił uwagę na to, że obecnie obowiązująca w Polsce konstytucja wprost określa miejsce norm prawa międzynarodowego w hierarchii źródeł prawa. Wskazał on na art. 9 Konstytucji RP, zauważając, że norma w nim zawarta wprowadza pośrednio do polskiego systemu prawnego wszystkie normy prawa międzynarodowego. Refleksję tę prelegent odniósł do problemów wynikających z braku takiej jednoznacznej sytuacji w okresie obowiązywania konstytucji w Polskiej Rzeczypospolitej Ludowej.

Wystąpienia w ramach trzeciego panelu zakończył referat *Akty prawa wewnętrznego oraz akty kierownictwa wewnętrznego w Krajowej Administracji Skarbowej*, który wygłosił dr Andrzej Halicki (Stowarzyszenie Wrażliwy Obywatel). Poruszył on zagadnienia związane z procesem tworzenia aktów prawa wewnętrznego i aktów kierownictwa wewnętrznego w Krajowej Administracji Skarbowej, które, jak wskazał, stanowią oddzielne kategorie aktów prawnych, choćby z tego względu,

że obowiązują odrębne kompetencje do wydania każdego z ww. rodzajów aktów prawnych. Autor zwrócił również uwagę na cechy każdego z tych rodzajów aktów prawnych, sposób ich tworzenia i ich formy.

Następnie moderator poinformował o możliwości zabrania głosu w dyskusji i zadania pytań prelegentom. Po zakończeniu tej części konferencji dr Beata Kanarek podziękowała za wszystkie wygłoszone referaty, a także głosy w dyskusji oraz sprawne moderowanie panelu przez dr hab. Maciejowi Jońcy prof. KUL.

Po krótkiej przerwie w obradach organizatorzy oddali głos moderatorowi czwartego, ostatniego panelu konferencji, dr hab. Tomaszowi Czapiewskiemu (Uniwersytet Szczeciński). Moderator podziękował za zaproszenie do udziału w konferencji, a następnie oddał głos pierwszym prelegentom: dr. hab. Krzysztofowi Koźmińskiemu (Uniwersytet Warszawski) oraz dr. Michałowi Jabłońskiemu (Uniwersytet Warszawski), którzy wspólnie wygłosili referat *Interwencja legislacyjna jako propozycja rozwiązania problemu tzw. kredytów frankowych: wybrane problemy teoretyczne i praktyczne*. W swoim wystąpieniu odnieśli się oni do zagadnienia tzw. kredytów indeksowanych, zwanych także denominowanymi. Prelegenci wskazali na pojawiające się w przestrzeni publicznej propozycje rozwiązania problemu kredytów frankowych, a następnie dokonali ich analizy, przedstawiając krytyczną ocenę tych rozwiązań.

Następne wystąpienie dotyczące *orzecznictwa sądów administracyjnych a legislacji prawa finansowego* zaprezentował dr Jarosław Olesiak (Uniwersytet Łódzki). Prelegent zwrócił uwagę na wpływ orzecznictwa administracyjnego na kształt decyzji legislacyjnych prawodawcy, uwzględniających niektóre kierunki orzecznicze. Przedstawił pogląd, że ustawodawca w niedostatecznym stopniu korzysta z dorobku orzeczniczego w zakresie legislacji odnoszącej się do prawa finansowego, co wpływa na pogłębienie stanu niepewności prawnej niektórych adresatów norm tej dziedziny prawa.

Czwarta prelegentka ostatniego panelu konferencji mgr Maria Pawińska (Uniwersytet Śląski w Katowicach) zaprezentowała wystąpienie *Czy polski ustawodawca jest gotowy na prawo behawioralne?* Przedstawiła ona typologię cech adresatów prawa, które są brane pod uwagę w procesie stanowienia prawa. Zaprezentowała również rodzaje przyjętych działań behawioralnych, mających na celu rozwiązać konkretne problemy, zestawiając je z politykami publicznymi nieopartymi na podejściu behawioralnym

Na zakończenie konferencji dr Beata Kanarek (Uniwersytet Szczeciński) przedstawiła referat *Niedokończona historia Doktora Macieja Kłodawskiego*, prezentując w nim sylwetkę oraz dorobek naukowy dra Macieja Kłodawskiego, któremu zostało poświęcone to wydarzenie. Po swoim wystąpieniu podziękowała wszystkim osobom za wzięcie udziału w konferencji, kierując szczególne podziękowania do

moderatorów poszczególnych paneli oraz wszystkich prelegentów, zarówno tych, którzy wystąpili w ramach paneli eksperckich, jak i młodych naukowców występujących w ramach panelu młodych. Podziękowała wszystkim osobom uczestniczącym w organizacji wydarzenia za zaangażowanie i włożoną pracę. Dr Beata Kanarek poinformowała, że zamiarem organizatorów jest uczynienie z wydarzenia konferencji cyklicznej i w związku z tym zaprosiła zgromadzone osoby, do wzięcia udziału w kolejnej odsłonie wydarzenia w maju 2022 roku. Jednocześnie przekazała informacje, że planowane jest wydanie książki poświęconej pamięci Doktora Macieja Kłodawskiego, kierując jednocześnie zaproszenie do wzięcia udziału w współtworzeniu tej publikacji.